

ผลกระทบต่วิถีชีวิตชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรง ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Effect towards Thai Buddhists Way of Life from the Violent Situation in the Five Southern Border Provinces

กัณตณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบต่วิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสถานการณ์ความรุนแรง และเพื่อศึกษาแนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากร ได้แก่ ประชากรชาวไทยพุทธ ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลกระทบต่วิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสถานการณ์ความรุนแรงนั้น มีสาเหตุการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงจากความไม่สงบที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัญหายาเสพติด อำนาจมืดและกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่น การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นต้น ส่วนผลกระทบด้านพระพุทธศาสนา พระภิกษุสามเณรไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจและกิจวัตรตามพระธรรมวินัยได้อย่างปกติ เช่น การบิณฑบาต การเผยแผ่ธรรม การปฏิบัติสังฆกิจและการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งผลกระทบต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตชาวไทยพุทธอย่างรุนแรง ส่วนผลกระทบด้านสุขภาพอนามัย ชาวไทยพุทธมีสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ มีโรคเรื้อรัง

โรคติดต่อและโรคเครียดในระดับสูง ขาดแคลนแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์และสถานพยาบาล

2. แนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ชาวไทยพุทธต้องกำหนดรู้ปัญหาหรือสภาพปัญหาที่เกิดความรุนแรงจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเพื่อต่อสู้เอาชนะความรุนแรงและความไม่ปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินตลอดถึงความวิตกกังวลและความเครียดที่เกิดขึ้น ด้วยพุทธวิธีกล่าวคือ มรรควิธีและสามัคคีธรรม ธรรมมีอุปการะมาก 2 รวมถึงหลักขรวาสธรรม 4 อันเป็นสันติวิธีและเป็นแนววิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธที่ก่อให้เกิดสันติภาพและสันติสุขในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำสำคัญ : วิถีชีวิต, ผลกระทบต่อวิถีชีวิต, ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้, แนวทางในการดำรงชีวิต, วิถีชีวิตชาวพุทธ

Abstract

The objectives of this research were as follows: - To study the effect towards Thai Buddhists way of life of Thai Buddhists from the violent situation in the five southern border provinces. This is the mixed method research. The population were people in five southern border provinces, the instruments for data collection were composed of questionnaire, in-dept interview, and data analysis was carried out by frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The findings were as following:-

1. The effect towards Thai Buddhists way of life from the violent situation in the five southern border provinces found that The causes of violent situation occurrence in the three southern border provinces which caused from terrorists fought with government officers, drug problems, black influences, and local influences, the force of laws were not go along with local way of life of people,

to conflict about interests with local influences etc. And Buddhism effective aspect found that monks and novices could not play any religious missions according to Buddhist principles as usual, i.e' arms around, dissemination of Dhamma, Sangha duty and Buddhist ceremonies, all said were effected to tradition, customs and way of life of Thai Buddhist to be more and more, and sanitation effective aspect found that Thai Buddhists had happiness, immunization disease, communicable disease and tension disease in the high level, lack of doctors, medical personnel and nurses.

2. The survival life of Thai Buddhist from the violent situation in the five southern border provinces found that, the Thai Buddhists must regard the problems or state of problems that caused of violent both inner and outside factors to fight for survive from violent and security of life and wealth throughout tension that happening by Buddha methods i.e the fold path, sympathy, Sati-Sampachanya, throughout Garavasadhamma as the way to get peaceful for way of living of Buddhists and becoming real peacefulness in their life and safety in the five southern border provinces.

Keywords: Way of life, Effect towards way of life, the five southern border provinces, the way to live, Thai Buddhists way of life

บทนำ

เหตุการณ์ความไม่สงบในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กินระยะเวลายาวนานร่วมกว่า 10 ปี ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ โดย (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2553) ได้อธิบายไว้ว่า การก่อการร้ายในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสาเหตุทั่วไปที่เกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ทั้งในทางการเมืองทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและ ทางศาสนา เช่น ความด้อยพัฒนาและความยากจน อิทธิพลของอุดมการณ์ทางศาสนา ความต้องการ สถาปนารัฐปัตตานี อาชญากรรมจัดตั้ง การละเมิดสิทธิมนุษยชนและการเลือกปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยทาง โครงสร้าง ทางประวัติศาสตร์ และทางพฤติกรรมของบุคคล ส่วนสาเหตุที่สำคัญของการก่อการร้ายในพื้นที่

น่าจะเกิดจากการกระทำของหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มแบ่งแยกดินแดน กลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย กลุ่มนักการเมือง ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทำให้สถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ของห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ จะหนักบ้างเบาบ้างก็แล้วแต่สถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2547 ว่า “ไปพบเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทางภาคใต้ ว่าขณะนี้กำลังเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิม คนไทยผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าไม่เว้นแต่ละวัน จนถึงวันนี้ก็ยังฆ่ากันอยู่ (หนังสือพิมพ์มติชน, 2547)” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวไทยพุทธ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ก่อความไม่สงบ ได้สร้างสถานการณ์ความรุนแรงขึ้น โดยการทำร้ายร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สิน และข่มขู่ให้สละพริกกล้วยทุกวิถีทาง และให้อพยพออกจากพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และถ้าจะมองย้อนหลังไปสัก 10 ปีที่ผ่านมา ก็เห็นว่าสถานการณ์ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้หาได้สงบเงียบไม่ ไฟใต้ยังถูกจุดขึ้นมาเป็นระยะๆ เพียงแต่ว่าเปลวไฟไม่สู้ร้อนแรงนัก และพื้นที่ที่เกิดเหตุร้ายก็ไม่กระจายไปทั่ว มีขอบเขตจำกัดเพียงบางจุดเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา สถานการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้น มีการลอบสังหารเจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มขึ้น มีการปล้นอาวุธของทางราชการ มีการวางระเบิดครั้งสำคัญหลายจุดที่ มีการวางเพลิงและวางระเบิดสถานที่ทั่วไป ทำร้ายสังหารเจ้าหน้าที่ ทำลายทรัพย์สินและทำร้ายราษฎรทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก

จากสถานการณ์ความรุนแรงดังกล่าว ทำให้วิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สถานการณ์ที่รุนแรงได้ส่งผลกระทบและก่อให้เกิดสภาพปัญหาต่างๆ เช่น การอพยพออกจากพื้นที่ทำมาหากินและถิ่นกำเนิด ความเป็นอยู่หวาดระแวง ตัวใครตัวมัน การศึกษาที่ไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน การทำลายพุทธสถาน และทำร้ายพระภิกษุสามเณร การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิถีการกสิกรรมของพระสงฆ์และพระเพณีพิธีกรรม เศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ตกต่ำ ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ และที่สำคัญยิ่ง หากถ้าจะกล่าวถึงชนกลุ่มน้อยในห้าจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา สงขลา สตูล และจังหวัดนราธิวาส คือ กลุ่มชาวไทยพุทธซึ่งมีประชากร ประมาณ 20% หรือประมาณ 380,000 คน จาก ประชากร 1.9 ล้านคนในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศูนย์เฝ้า

ระวังสถานการณ์ภาคใต้, 2556) ซึ่งภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ชาวไทยพุทธ จึงเป็นกลุ่มชนที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากปัญหาได้ เช่น เอ เอส ทีวี ผู้จัดการออนไลน์ (ข่าวภาคใต้, 2555) ได้อธิบายปัญหาที่เกิดความรุนแรงกับชาวไทยพุทธไว้ว่า มีกลุ่มอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลังในการสร้างสถานการณ์ข่มขู่คุกคามชาว ไทยพุทธ และชาวไทยเชื้อสายจีนให้หวาดกลัว เพื่อบีบบังคับให้ขายสวนยาง สวนปาล์ม สวนผลไม้ ให้แก่ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ในราคาถูก โดยสถานการณ์การแก้ปัญหาห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา รัฐบาลมุ่งความสนใจและให้สิทธิประโยชน์จำนวนมากแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะ ชาวไทยมุสลิม ซึ่งการที่รัฐบาลมุ่งความสนใจไปที่ชาวไทยมุสลิม ทำให้รัฐบาล ลดความสำคัญของชาวไทยพุทธ ทำให้ชาวไทยพุทธ ในพื้นที่ปัจจุบัน เปรียบเสมือนคนชายขอบที่ขาดการเหลียวแลใดๆ จากรัฐบาล ซึ่ง (องพล พรหมสาขา ณ สกลนครและคณะ, 2555) ได้อธิบายว่า ในห้าจังหวัดชายแดนใต้ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม จีน ไทย และมาลายู ควรจะดำรงอยู่และเกิดการผสมผสานและดำรงอยู่ในพื้นที่ตลอดไป มิใช่สถานการณ์เป็นสิ่งเร้าให้ประชาชน ศาสนาอื่นๆที่ไม่ใช่มุสลิมต้องย้ายออก และสุดท้าย แล้วในอนาคตจะเหลือเพียงประชาชนที่เป็นมุสลิมเพียงเท่านั้น นอกจากนั้น (องพล พรหมสาขา ณ สกลนครและคณะ, 2555) อธิบายว่า ความไม่สงบในห้าจังหวัดชายแดนใต้ ไม่มีคำตอบชัดเจนว่าเหตุการณ์ เกิดขึ้นได้ อย่างไร เพราะอะไร และอะไรเป็นปัจจัยสาเหตุหลัก ทุกคนได้แต่ปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ โดยไม่สามารถอธิบายได้ว่า “อยู่ทน” หรือ “ทนอยู่” และที่น่าสนใจคือ การดำรงอยู่ภายใต้พลวัตรวัฒนธรรม อาจจะหายไป เพราะสถานการณ์เป็นสิ่งเร้าให้ ประชาชนศาสนาอื่นๆ ที่ไม่ใช่มุสลิมต้องย้ายออก และ ในอนาคตอาจจะเหลือเพียงชาวมุสลิมเพียงเท่านั้น

จากสภาพความรุนแรงและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยพุทธดังกล่าว ทำให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักและพยายามแก้ปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงที่ทวีขึ้นทุกขณะ โดยไม่มีท่าทีว่าจะสงบลง รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อความมั่นคงและสร้างสันติสุขในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัญหาดังกล่าว มีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาด้วยเหตุผล อันได้แก่ สร้างความรู้ ความเข้าใจสภาพพื้นที่ก่อนการศึกษาข้อมูล ที่แท้จริง และศึกษาลงลึกไปถึงกระบวนการที่มีบริบททางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด การรับรู้วิถีชีวิตในมิติต่างๆของประชาชน ทั้งการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน ในเมื่อปัญหาที่กล่าวมา หากไม่รีบ

ทำการศึกษาจะเกิดผลกระทบ อย่างมากกับประชาชนชาวไทยพุทธในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนจากสถานการณ์ที่รุนแรง จึงได้จัดทำโครงการเพื่อศึกษาผลกระทบต่อชีวิตชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาแนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลของการวิจัยจะเป็นฐานข้อมูลให้รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายและมาตรการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

โจทย์วิจัย

1. วิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง อย่างไรบ้าง
2. วิธีการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสถานการณ์ความรุนแรง
- 2 เพื่อศึกษาแนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงข้อมูล และสาเหตุที่แท้จริงที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เป็นฐานข้อมูลให้รัฐบาล และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำไปกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวปฏิบัติเพื่อความมั่นคงและสันติสุขในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. นำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. นำผลวิจัยไปเผยแพร่ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- 1) เผยแพร่รายงานผลการวิจัยต่อองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมสันติสุข
- 2) เผยแพร่รายงานผลการวิจัยต่อสถาบันวิจัยฐานสังวรและวิทยาเขตต่าง
- 3) เผยแพร่รายงานผลการวิจัยต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เครือข่ายสร้างสันติสุขทั้งภาค เอกชน และภาครัฐ เป็นต้น
- 4) เผยแพร่รายงานผลการวิจัยต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานในการสร้างความเข้าใจ และเข้าถึง สำหรับการพัฒนาพื้นที่ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอน ต่อไปนี้ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์ข้อมูล 7) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประชากรได้แก่ ประชากรชาวไทยพุทธ ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างต้องอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ปี มีความเต็มใจที่จะให้ข้อมูลตามความเป็นจริง และต้องเป็นชาวไทยพุทธ โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน จังหวัดละ 100 คน ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานีจำนวน 100 คน จังหวัดยะลา จำนวน 100 คน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 100 คน จังหวัดสงขลา จำนวน 100 คน และจังหวัดสตูล จำนวน 100 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 15 รูป/คน โดยกำหนดกลุ่มประชากร ดังนี้ คือ พระภิกษุ สามเณร ข้าราชการในพื้นที่ กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ เยาวชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.และประชาชนทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนข้อมูลคุณภาพได้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม พบส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 40 - 49 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพเป็นโสด อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21 ปีขึ้นไป และมีอาชีพรับราชการ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ต่อสาเหตุของการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้ มีสาเหตุ ดังนี้ เพราะยาเสพติด เพราะการดำรงอยู่ของอำนาจมืดและอิทธิพลท้องถิ่น เพราะการขัดผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เพราะการสร้างกระแสเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา และมาตุภูมิของขบวนการแบ่งแยกดินแดน เพราะความยากจน เพราะการศึกษาที่ไร้ประสิทธิภาพและด้อยคุณภาพ เพราะการว่างงาน เพราะไม่ได้รับความยุติธรรมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพราะความคึกคะนองของกลุ่มวัยรุ่น เพราะความล้มเหลวในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพราะการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เพราะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะเกี่ยวกับการเมือง เพราะเกิดจากการต้องการแบ่งแยกดินแดนในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะเกิดจากใจก่อการร้าย เพราะการค้าผิดกฎหมาย เพราะมุมมองเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพราะต่างประเทศสนับสนุน เพราะขัดแย้งกันทางศาสนา เพราะเกิดการยุบ ศอ.บต.

3. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ความได้แก่ กระทบต่ออาชีพตัดยาง อาชีพค้าขาย อาชีพทำสวน อาชีพทำนา และอาชีพเลี้ยงสัตว์ 2) ผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่ ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ได้รับผลกระทบความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ได้รับผลกระทบความสงบสุขของคนในสังคม และได้รับผลกระทบทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ผลกระทบทางด้านศาสนา ได้แก่ ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของสงฆ์ ได้รับผลกระทบต่อการบริหาร

กิจการคณะสงฆ์ ได้รับผลกระทบศาสนบุคคล และได้รับผลกระทบศาสนพิธี 4) ผลกระทบทางด้านการศึกษา ได้แก่ บุคลากรเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การศึกษาเล่าเรียนไม่ต่อเนื่องและไม่ครบตามเกณฑ์ ทำให้เด็กเสียขวัญและหวาดกลัวต่อสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น โรงเรียนปิดบ่อยมาก อาคารเรียนถูกเผาทำลาย 5) ผลกระทบทางด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ ด้านขวัญกำลังใจกับบุคลากรทางการแพทย์ผู้ให้การรักษา อาทิ ความรู้สึกไม่ปลอดภัย เกิดความกังวลใจกับบุคคลในครอบครัว ส่งผลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แพทย์และพยาบาลขาดแคลน เกิดโรคเครียดสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ ส่งผลกระทบต่อระบบบริการสาธารณสุข และบุคลากรสาธารณสุข จำนวนบุคลากรเฉลี่ยต่อสถานอนามัยในระดับสถานอนามัยมีแนวโน้มลดลง 6) ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธ ได้แก่ ผลกระทบด้านอาชีพ การทำมาหากิน การเดินทาง การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การติดต่อสื่อสาร และการดำรงชีวิตให้ปกติสุข

4. ความคิดเห็นของประชาชนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับข่าวสารการก่อสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จากแหล่งข่าวเรียงตามลำดับ จากโทรทัศน์ จากวิทยุ จากหนังสือพิมพ์) จากการสนทนากับบุคคลอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนบ้านจากกา รอยรรม/สัมมนา จากวารสาร/นิตยสาร อื่นๆ (เสียงตามสาย) 2) ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับข่าวสารการก่อสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้จากแหล่งต่างๆ ไปบอกกับบุคคลเรียงตามลำดับ ดังนี้ นำไปบอกคนในครอบครัว นำไปบอกเพื่อนบ้าน นำไปบอกญาติพี่น้องที่อยู่ต่างจังหวัดและบุคลากรภาครัฐ 3) กรณีที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้รับข่าวสารการก่อสถานการณ์ความรุนแรงแล้วมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรง ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่ของท่าน พบว่า สนใจเพิ่มขึ้น มีความรู้สึกเฉยๆ และไม่เคยสนใจ ตามลำดับ 4) ปัจจุบันการเผยแพร่ข่าวสาร เกี่ยวกับการก่อสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสื่อมวลชน มีมาน้อยเพียงใด พบว่า มีระดับปานกลาง มีระดับน้อย และมีระดับมาก ตามลำดับ 5) ถ้าต้องการให้ประชาชนได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับการก่อความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มากขึ้น คิดว่าควรเผยแพร่โดยวิธีเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้ โทรทัศน์ วิทยุ เอกสารแผ่นพับ จัดอบรม หนังสือพิมพ์ วารสาร/นิตยสาร อื่นๆ ระบุ (เสียงตามสาย) 6) ข่าวสารประเด็น / ด้านใด

ที่เกี่ยวกับการก่อความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประชาชนต้องการทราบเพิ่มเติม เรียงตามลำดับ ดังนี้ ผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงต่อประชาชนในพื้นที่ แนวคิดในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธ แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต สาเหตุของการเกิดปัญหาอื่นๆ ระบุ (ช่องทางการทำธุรกิจและรายได้ของประชาชนในพื้นที่)

5. แนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรง ประชาชนเคยคิดมุ่งสร้างความสามัคคีและมีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประชาชนเคยนำคำสอนในพระพุทธไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์สุขในชีวิตจริงทั้งโดยส่วนตนและสังคม ประชาชนเคยปฏิบัติตามหลักของไตรสิกขา เพื่อมุ่งผลสำเร็จ คือ ความสุข สะอาด สว่าง สงบ และเป็นอิสระในชีวิตจริงโดยตรงแสดงหลักปฏิบัติแบบสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิบัติ ประชาชนเคยรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ที่จะปกป้องรักษาสมาชิกในชุมชนให้ปลอดภัยจาก สถานการณ์ความรุนแรง ประชาชนได้รับการฝึกอบรมความประพฤติรวมถึงระเบียบวินัย ความสุจริตทางการวาจา คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อไร้สาระ ตลอดจนการประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนผู้อื่น ประชาชนได้รับการฝึกอบรมจิตใจได้แก่การปลูกฝังคุณธรรม การเสริมสร้างคุณภาพ สมรรถภาพจิต และสุขภาพของจิต คือ ความมีจิตใจดีงาน เข้มแข็งและปลอดภัยโปร่งเป็นสุข กำหนดรู้ตัวปัญหาหรือสภาพของปัญหาของชีวิตที่เกิดขึ้นจากภายนอกที่มาบีบคั้นให้ได้รับความทุกข์ จึงต้องสู้ เพื่อเอาชนะความเดือดร้อนความทุกข์ ประชาชนได้รับการฝึกอบรมปัญญาก่อให้เกิดความรู้เข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหไปตามแนวทางของเหตุผล ประชาชนเคยพึ่งพาภาครัฐในการปกป้องคุ้มครองป้องกันประชาชนให้ปลอดภัย และเกิดสันติสุขในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ความรุนแรง

6. สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวไทยพุทธจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

แบ่งเป็นสองประเด็น ดังนี้คือ ประเด็นหลัก ได้แก่ ความไม่สงบที่เกิดจากการปฏิบัติของกลุ่มก่อการร้ายที่ก่อเหตุความไม่สงบรายวันเพื่อต้องการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสร้างความหวาดกลัว ความหวาดระแวงให้กับคนในพื้นที่ ประเด็นรอง ได้แก่ เรื่องของยาเสพติด การดำรงอยู่ของอำนาจมืดและอิทธิพลของผู้มีอำนาจในท้องถิ่น การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การขัดผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เรื่องของกลุ่มผลประโยชน์ การแย่งชิงอำนาจ การขาดความรักความสามัคคีและความไว้วางใจ ของคนในพื้นที่ ความไม่เข้าใจกันในการปกครองตนเอง ไม่เข้าใจในเรื่องของศาสนา เรื่องของการเมือง และเกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ภาคใต้ 2) ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธ ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดจากสถานการณ์ความรุนแรง ดังนี้คือ สถานการณ์ความรุนแรงในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรงโดยส่งผลกระทบต่ออาชีพ ดังนี้ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก การค้า การท่องเที่ยว การลงทุน นอกจากนี้ยังทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก เพราะสัดส่วนของประชาชนชาวไทยพุทธลดลง และในขณะที่ประชาชนชาวไทยมุสลิมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และส่งผลกระทบโดยภาพรวม ที่ส่งผลกระทบทางพระพุทธศาสนาหลายประการ อาทิเช่น พระภิกษุต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบิณฑบาต จากปกติออกตอนเช้ามีดกก็เลื่อนเวลามาเป็นรุ่งสางยามที่มีแสงอาทิตย์ กระทั่งต่อความเป็นอยู่และการปฏิบัติศาสนกิจของคณะสงฆ์ ไม่มีผู้รับจองเป็นเจ้าภาพทอดกฐินและผ้าป่า พระสงฆ์หลายรูปพากันออกจากวัด และไปจำพรรษาอยู่ตามวัดต่างๆ ในภาคใต้ ที่ไม่ใช่ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้และยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาของคนในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก และที่สำคัญคือ ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ของคนในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก เป็นผลนำไปสู่ผลกระทบด้านโรคเรื้อรังและการเกิดอุบัติการณ์โรคเครียดสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ และปัญหาต่างๆอีกมากมายตามเอกสารงานวิจัยที่ได้สรุปไว้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสถานการณ์ความรุนแรงนั้น มีสาเหตุการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงจากความไม่สงบที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัญหายาเสพติด อำนาจมืดและกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่น การ

บังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การขัดผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ การแบ่งแยกดินแดน ผู้ปฏิบัติการสร้างสถานการณ์ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นโดยมีกลุ่มอำนาจมืดและผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เป็นผู้สั่งการ ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวส่งผลผลกระทบด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ด้านการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ด้านการเพาะปลูก ด้านการค้า ด้านการท่องเที่ยว และด้านการลงทุน มีผลกระทบในระดับมากต่อวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธ เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนไม่กล้าออกไปประกอบอาชีพ ขาดแคลนรายได้ มีการลงทุนน้อยทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดการว่างงาน ทำให้ชาวไทยพุทธมีความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน จนเป็นเหตุให้มีการอพยพย้ายถิ่นของชาวไทยพุทธในพื้นที่ ส่วนผลกระทบด้านพระพุทธศาสนา พระภิกษุสามเณรไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจและกิจวัตรตามพระธรรมวินัยได้อย่างปกติ เช่น การบิณฑบาต การเผยแผ่ธรรม การปฏิบัติสังฆกิจและการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งผลกระทบต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตชาวไทยพุทธอย่างรุนแรง ส่วนผลกระทบด้านสุขภาพอนามัย ชาวไทยพุทธมีสุขภาวะในระดับต่ำ มีโรคเรื้อรัง โรคติดต่อและโรคเครียดในระดับสูง ขาดแคลนแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์และสถานพยาบาล

2. แนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ชาวไทยพุทธในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องกำหนดรู้ปัญหาหรือสภาพปัญหาที่เกิดความรุนแรงจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเพื่อต่อสู้เอาชนะความรุนแรงและความไม่ปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินตลอดถึงความวิตกกังวลและความเครียดที่เกิดขึ้น ด้วยพุทธวิธีกล่าวคือ มรรควิธีและสามัคคีธรรม ธรรมมีอุปการะมาก 2 รวมถึงหลัก ขรวาสาธรรม 4 อันเป็นสันติวิธีและเป็นแนววิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธที่ก่อให้เกิดสันติภาพและสันติสุขในการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาวิจัย พบว่า สาเหตุของการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ในภาพรวม ความไม่สงบที่เกิดจากการปฏิบัติของกลุ่มก่อการร้ายก่อเหตุร้ายวัน เพื่อต้องการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องมาจากยาเสพติดมีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพอย่างเข้มงวดและมีการ

ฆ่าตัดตอน ทำให้ผู้ก่อสถานการณ์ความรุนแรงในภาคใต้เกิดอาฆาตมาตรร้าย ต่อเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ที่ฆ่าตัดตอน และเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินพยายาม อย่าเข้าใกล้ทหารและตำรวจ ทั้งๆ ที่รู้ว่า ทหารและตำรวจเข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อย แต่กลุ่มผู้ก่อสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังจ้องทำลายเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา เพราะการดำรงอยู่ของอำนาจมืดและอิทธิพลท้องถิ่นเป็นผู้สั่งการ เนื่องจากการขัดผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เลยสร้างกระแสเรื่องเชื้อชาติ ศาสนาและมาตุภูมิของ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนขึ้นมา เพราะความยากจน เพราะการศึกษาที่ได้รับประสิทธิภาพและด้อยคุณภาพ ทำให้เกิดการว่างงาน และไม่ได้รับความยุติธรรมจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผนวกกับความคึกคะนองของกลุ่มวัยรุ่น เพราะความล้มเหลวในการนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพราะการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เพราะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะเกี่ยวกับการเมือง เพราะเกิดจากต้องการแบ่งแยกดินแดนในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะเกิดจากใจก่อการร้าย เพราะการคำผิดกฎหมาย เพราะมุมมองเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพราะต่างประเทศสนับสนุน เพราะขัดแย้งกันทางศาสนา เพราะเกิดการยุบ ศอ.บต. สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2556) ที่ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ของไทยโดยการอธิบายและสรุปปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติและศาสนาในกรณีต่างๆรวมถึงปัญหาด้านยาเสพติดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติพร วิรุณหะ (ชุติพร วิรุณหะ, 2558) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีสมมติฐานว่าการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐปัตตานีและสยามนั้นเป็นสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน โดยสาเหตุของการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้รวมถึงความไม่สงบที่เกิดจากการปฏิบัติของกลุ่มก่อการร้ายก่อเหตุรายวันนั้นเพื่อต้องการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาปฏิบัติงานในการป้องกันปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพอย่างเข้มงวดและมีการฆ่าตัดตอน ทำให้ผู้ก่อสถานการณ์ความรุนแรงในภาคใต้เกิดอาฆาตมาตรร้าย ต่อเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ ที่ฆ่าตัดตอน เป็นต้น

2. จากการศึกษาวิจัย พบว่า ผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยพุทธ จากการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ในภาพรวม ทำให้ชาวไทยพุทธไม่มีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต แม้กระทั่ง

การให้การสัมภาษณ์ก็ไม่กล้าพอที่จะให้ชื่อ ที่อยู่ ตามความเป็นจริง เพื่อความปลอดภัยในชีวิต การไปประกอบอาชีพทำมาหากินก็เกิดการไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทางด้านศาสนาประเพณี พิธีกรรมก็เกิดการเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง การปฏิบัติศาสนกิจของสงฆ์ การบริหารกิจการ คณะสงฆ์ ประเพณีงานศพต้องเปลี่ยนมาสวดกันตอนเย็น การเวียนเทียนก็มาทำกันตอน กลางวัน การบิณฑบาตต้องมีทหารเดินนำหน้า การศึกษาทำให้การศึกษาเล่าเรียนไม่ต่อเนื่อง และไม่ครบตามเกณฑ์ ทำให้เด็กเสียขวัญและหวาดกลัวต่อสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น โรงเรียนปิดบ่อยมาก อาคารเรียนถูกเผาทำลาย ทางด้านสุขภาพความรู้สึกไม่ปลอดภัย เกิด ความกังวลใจกับบุคคลในครอบครัว ส่งผลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แพทย์และพยาบาล ขาดแคลน เกิดโรคเครียดสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ ส่งผลกระทบต่อระบบบริการสาธารณสุขและ บุคลากรสาธารณสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันเอก ชาตรี อินทรานนท์ (พันเอก ชาตรี อินทรานนท์, 2552) จากการวิจัยเรื่อง “การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้” ที่ได้ชี้ถึงสาเหตุของปัญหาการก่อความไม่สงบในภาคใต้ปัจจุบันว่าสาเหตุที่แท้จริงของ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดจากความขัดแย้งในเรื่องศาสนาหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่เกิด จากปัญหาด้านจิตวิทยาคือความไม่เข้าใจกัน ความหวาดระแวงกันและปัญหาที่สำคัญยิ่งคือการ ก่อการร้ายและการแทรกแซงเพื่อหวังผลประโยชน์จากผู้ไม่หวังดีทั้งภายในและนอกประเทศ พื้นที่ดังกล่าวซึ่งทำให้ชาวไทยพุทธไม่มีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตในทุกๆด้าน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันโท จเด็จ นาคแกมทอง (จเด็จ นาคแกมทอง (พันโท), 2546) จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ” พบว่า สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีสาเหตุรากฐานที่สะสม มาในอดีตซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทำให้เกิดสถานการณ์ความ รุนแรงในพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่มีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันในการดำรงชีวิต

3. แนวทางในการดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรง ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรง อย่าพยายามอยู่ใกล้ทหาร และตำรวจ เนื่องจาก ผู้ก่อสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ พยายามลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ ทหารตำรวจอยู่ตลอดเวลา อย่าไปอยู่ที่คนพลุกพล่านนานๆ จะเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงกันข้ามได้ และพยายามสร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะเอาไว้ และช่วยกันสอดส่องดูแลความ

ผิดปกติที่ตนอาศัยอยู่ แล้วนำไปบอกกับสมาชิกของตนเพื่อความปลอดภัยในชีวิต ประชาชนควรมุ่งสร้างความสามัคคีและมีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และนำคำสอนในพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์สุขในชีวิตจริงทั้งโดยส่วนตนและสังคม ปฏิบัติธรรมตามหลักของไตรสิกขา เพื่อมุ่งผลสำเร็จ คือ ความสุข สะอาด สว่าง สงบ และเป็นอิสระในชีวิตจริงโดยทรงแสดงหลักปฏิบัติแบบสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ควรรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ที่จะปกป้องรักษาสมาชิกในชุมชนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรง ประชาชนควรได้รับการฝึกอบรมความประพฤติรวมถึงระเบียบวินัย ความสุจริตทางการวาจา คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อไร้สาระ ตลอดจนการประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนผู้อื่น และควรส่งเสริมการฝึกอบรมด้านจิตใจ ได้แก่การปลูกฝังคุณธรรม การเสริมสร้างคุณภาพ สมรรถภาพจิต และสุขภาพของจิต คือ ความมีจิตใจดีงาม เข้มแข็งและปลอดภัยเป็นสุข กำหนดรู้ตัวปัญหาหรือสภาพของปัญหาของชีวิตที่เกิดขึ้นจากภายนอกที่มาบีบคั้นให้ได้รับความทุกข์ จึงต้องสู้เพื่อเอาชนะความเดือดร้อนความทุกข์ ที่สำคัญควรได้รับการฝึกอบรมปัญญา ก่อให้เกิดความรู้ เข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาไปตามแนวทางของเหตุผล ภาครัฐต้องเป็นที่พึ่งพิงของประชาชนในการปกป้องคุ้มครองป้องกันประชาชนให้ปลอดภัย และเกิดสันติสุขในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ความรุนแรง สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย เอกสะพัง พร้อมคณะ (อุทัย เอกสะพัง พร้อมคณะ , 2547) จากการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ” พบว่า ในการดำรงชีวิตของประชาชนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าเมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรง อย่าพยายามอยู่ใกล้เจ้าหน้าที่ เนื่องจาก ผู้ก่อสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ พยายามลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจอยู่ตลอดเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รศ. ดลมนรรัตน์ บากา เกษตรชัย และหิมา อับดุลเลาะ อับรู (ดลมนรรัตน์ บากา เกษตรชัย และ หิมา อับดุลเลาะ อับรู, 2549) จากการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนต่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ในการดำรงชีวิตของประชาชนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม มีความรัก ความเห็นใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะปกป้องรักษาสมาชิกในชุมชนให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรง

ประชาชนควรได้รับการฝึกอบรมความประพฤติรวมถึงระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคม และการรักษามัคคีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การดำรงชีวิตของชาวไทยพุทธให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนใต้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นตัวกลางเพื่อนำเสนอ การแก้ไขปัญหาให้เข้าสู่ความสงบ โดยผลกระทบที่มีต่อด้านพระพุทธศาสนาทั้งระบบคนและพื้นที่นั้น ผู้รับผิดชอบโดยตรงคือ ภาครัฐร่วมกับองค์กรอื่น ตัวแทนของภาครัฐ เช่น กระทรวง ทบวงกรมที่เกี่ยวข้องต้องมารับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ร่วมกัน ในทางศาสนาทางมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาพระพุทธศาสนาให้คงอยู่นั่นคงและยั่งยืน

2) ภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องหิวยกเอาประเด็นผลกระทบจากความไม่สงบต่อพระพุทธศาสนาให้เป็นปัญหาระดับชาติ ทั้งให้ความสำคัญแก้ไข ปัญหาในระดับเร่งด่วน หาวิธีการช่วยเหลือพระผู้ใหญ่ในส่วนกลางการปกครองควรให้สนใจ และมีบทบาทที่เป็นขวัญกำลังใจ กรณีเกิดเหตุร้ายแรง เช่น มีพระโดนฆ่า โดนทำร้าย ควรให้ความเอาใจใส่สนใจดูแลอย่างจริงจัง รวมถึงดูแลวัดในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้นเป็นพิเศษ และให้การช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านการเป็นอยู่ ให้พระทั้งห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีกำลังใจมากขึ้น ไม่ถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยวตามลำพัง โดยอาจจะมอบหมายให้พระที่มีหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในพื้นที่ที่ได้เข้าไปดูแลว่าทางวัดมีอะไรที่ขาดเหลือ ต้องการอะไรบ้าง มีความเป็นอยู่เป็นอย่างไร

3) ผู้บริหารในทุกระดับ ทั้งด้านการเมืองท้องถิ่นและ สถาบันศาสนา ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นผู้ดำเนินการรักษาความมั่นคงให้กับพระพุทธศาสนา ภาครัฐต้องสรรหาแนวร่วมที่มีความเข้าใจจริง และจริงใจที่ต้องการแก้ไขปัญหา จะเพียงแค่กำหนดนโยบายอย่างเดียวไม่ได้ ต้องกำกับดูแล ถ่ายทอดให้นโยบายที่ดีสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง ต้องเข้าถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อเข้าไปรับรู้ปัญหา ความจริง และร่วมฟังข้อเสนอแนะแนวทาง ร่วมกันด้วยความจริงใจ เป็นธรรมและต้องมีความเป็นเอกภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

1) พยายามสร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะเอาไว้ และช่วยกันสอดส่องดูแลความผิดปกติที่ตนอาศัยอยู่ แล้วนำไปบอกกับสมาชิกของตนเพื่อความปลอดภัยในชีวิต

2) ประชาชนควรมุ่งสร้างความสามัคคีและมีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และนำคำสอนในพระพุทธไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์สุขในชีวิตจริงทั้งโดยส่วนตนและสังคม ปฏิบัติธรรมตามหลักของไตรสิกขา เพื่อมุ่งผลสำเร็จ คือ ความสุข สะอาด สว่าง สงบ และเป็นอิสระในชีวิตจริงโดยทรงแสดงหลักปฏิบัติแบบสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ควรรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคม ที่จะปกป้องรักษาสมาชิกในชุมชนให้ปลอดภัยจาก สถานการณ์ความรุนแรง

3) ประชาชนควรได้รับการฝึกอบรมความประพฤติรวมถึงระเบียบวินัยความสุจริตทางการวาจา คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อไร้สาระ ตลอดจนการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และควรส่งเสริมการฝึกอบรมด้านจิตใจ ได้แก่การปลูกฝังคุณธรรม การเสริมสร้างคุณภาพ สมรรถภาพจิต และสุขภาพของ จิต คือ ความมีจิตใจดีงาน เข้มแข็งและปลอดภัยเป็นสุข กำหนดรู้ตัวปัญหาหรือสภาพของปัญหา ของชีวิตที่เกิดขึ้นจากภายนอกที่มาบีบคั้นให้ได้รับความทุกข์ จึงต้องสู้ เพื่อเอาชนะความเดือดร้อนความทุกข์ ที่สำคัญควรได้รับการฝึกอบรมปัญญา ก่อให้เกิดความรู้ เข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุ ปัจจัยที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหไปตามแนวทางของเหตุผล

4) ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการเป็นหูเป็นตาให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นการเฝ้าระวังเพราะภาครัฐต้องเป็นที่พึ่งพิงของประชาชนในการปกป้องคุ้มครองป้องกันประชาชนให้ปลอดภัย และเกิดสันติสุขในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ความรุนแรง

5) ข้าราชการยังเป็นผู้รับใช้ประชาชนเหมือนเดิมอย่าทำตัวเป็นนายตำรวจ ยังเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์เหมือนเดิมอย่ารังแกหรือกลั่นแกล้งประชาชน ทหารเป็นรั้วของชาติคอยปกป้องประเทศชาติ อย่าใช้อำนาจกับประชาชนภาครัฐกระจายอำนาจสู่ประชาชน อย่ากระจายไปยังบุคคลหรือกลุ่มอิทธิพลอื่นๆ และภาครัฐช่วยส่งเสริมและดูแลวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยพุทธในห้าจังหวัดภาคใต้ให้เสมอภาคเหมือนกับชาวไทยกลุ่มอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาถึงคุณภาพชีวิต/วิถีชีวิตของไทยพุทธในท่ามกลางความไม่สงบในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) ควรศึกษาเจตคติของประชาชนชาวไทยพุทธที่มีต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) ควรศึกษาวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงของชาวไทยพุทธในท่ามกลางความไม่สงบในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) ควรศึกษาผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ข่าวภาคใต้. (2555). *ไฟใต้มอดได้จริงหรือ?!* สำนักพิมพ์ กู๊ดมอร์นิ่ง.
- จเด็จ นาคแกมทอง (พันโท). (2546). “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการ ป้องกันและปราบปรามการ ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล :วิทยานิพนธ์ ป้องกันราชอาณาจักร.
- ชูลีพร วิรุณหะ. (2558). *ความรู้ 3 จังหวัดภาคใต้ ผ่านมุมมองประวัติศาสตร์: แผนงานร่วม ศึกษาเสริมสร้างสุขภาวะ กรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพมหานคร: คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลมนรรัตน์ บากา เกษตรชัย และ หีม อับดุลเลาะ อับรู. (2549). *ทัศนคติของประชาชนต่อ ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2553). *การก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนครและคณะ. (2555). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของ หน่วยงานภาคใต้ในการแก้ไขปัญหาเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายใต้*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2556). *ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ของไทย : โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร.
- พันเอก ขาตรี อินทรานนท์. (2552). “การแก้ปัญหาการก่อความ ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้”. วทบ. สบส.ชุดที่ 48 (ม.ป.ป). นักศึกษาวิทยาลัยกองทัพบกสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงสุดที่ 48 (ม.ป.ท).
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. (2556). *สถานการณ์จังหวัดชายแดนใต้*.
- หนังสือพิมพ์มติชน. (2547). สงครามและสันติสุขชายแดนภาคใต้ . *มติชนสุดสัปดาห์*, หน้า 9.
- อุทัย เอกสะพัง พร้อมคณะ . (2547). “วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ”. ปัตตานี: โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.